

Sygn. akt V GC 133/15 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2015 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze V Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Joanna SKOWRON
Protokolant:	st. sekr. sądowy Joanna Jezierska

po rozpoznaniu w dniu 07 października 2015 r. w Jeleniej Górze

na rozprawie

sprawy z powództwa B. O., M. N. wspólników s.c. pod nazwą (...) w S.

przeciwko K. S.

o zapłatę 408,00 zł

na skutek sprzeciwu pozwanej od nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 5 grudnia 2014 r. sygn. akt VI Nc-e 1722576/14, który utracił moc w całości

I. zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnych kwotę 408,00 zł (czteryście osiem złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia (...).10.2014 r. do dnia zapłaty,

II. dalej idące powództwo w zakresie odsetek oddala,

III. zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnych kwotę 30 zł tytułem kosztów postępowania.

SSR Joanna SKOWRON

Sygn. akt V GC 133/15 upr

UZASADNIENIE

Powodowie M. N. i B. O. – wspólnicy spółki cywilnej pod nazwą (...) s.c. w S. wnieśli pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko K. S., w którym domagali się zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz kwoty 408 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22.09.2014 r. do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za wykonany międzynarodowy przewóz towarów. Nadto domagali się zasądzenia od pozwanej zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu podali, iż w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wykonali na rzecz pozwanej przewóz towarów na trasie P. - W. na podstawie zlecenia nr (...). Z tytułu wykonanej usługi powód wystawił fakturę VAT nr (...). Pozwana nie wykonała ciężącego na niej zobowiązania, także mimo wezwania do zapłaty .

W dniu 05.12.2014 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny wydał nakaz zapłaty, w którym uwzględnił powództwo w całości.

Od powyższego pozwana złożyła sprzeciw. W sprzeciwie tym wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu podała (nie kwestionując wykonania przewozu), że powodowie naruszyli pkt B zlecenia spedycyjnego oraz podniosła zarzut potrącenia oraz niewymagalności roszczenia powodów w dacie wniesienia pozwu. Wskazała, że dokumenty wraz z poprawnie wystawioną fakturą wpłynęły do jej firmy w dniu 04.08.2014 r., a pismem z dnia 05.08.2014 r. dokonała kompensaty wzajemnych roszczeń. Podała, że była uprawniona do obciążenia powodów karą umowną w wysokości 100 euro za niezłożenie dokumentów przewozu w terminie.

W replice (k. 25 i nast.) powodowie podnieśli, że pkt B warunków wykonania zlecenia nie zawiera sankcji w postaci kary umownej, bo nie dotyczy nieterminowego złożenia dokumentów przewozu i pozwana nie ma podstaw do naliczenia kary umownej. Nadto zgodnie z pkt (...) zlecenia transportowego powodowie przesłali pozwaną fakturę i wszelkie niezbędne dokumenty pocztą w dniu 31.07.2014 r., również drogą e-mailową pozwana otrzymała żądane dokumenty w dniu 23.07.2014 r. Podnieśli, że pkt B warunków wykonania zlecenia jest sprzeczny w treści art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 08.03.2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych oraz, że powyższe postanowienie umowne jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Dodatkowo wniesli o miarkowanie kary umownej ze względu na wykonanie przez nich zobowiązania w całości oraz na fakt równej wysokości frachtu i kary umownej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony w dniu 22.07.2014 r. zawarły umowę międzynarodowego przewozu towarów na trasie P. – W.. Z tytułu przewozu pozwana zobowiązana była do uiszczenia na rzecz powoda frachtu w wysokości 80,00 euro netto płatnego w terminie 60 dni od dnia otrzymania prawidłowo wystawionej faktury vat wraz z kompletem wymaganych dla danego transportu dokumentów: (...), L., list przewozowy i inne (bez określenia wszystkich wymaganych dla danego przewozu dokumentów). Dokumenty te miały być przekazane w terminie 10 dni od dnia wykonania przewozu. Rozładunek miał nastąpić do godz. 10.00 w dniu 23.07.2014 r. Usługa przewozu została wykonana w dniu 24.07.2014 r. Powód przekazał pozwaną e-mailowo oraz dwiema przesyłkami z dni: 31.07.2014 r. (odebrana przez pozwaną dnia 04.08.2014 r.), 11.08.2014 (odebrana przez pozwaną w dniu (...).08.2014r.) dokumenty związane z przewozem, w tym fakturę vat nr (...). W ten sposób pozwana otrzymała komplet dokumentów przewozowych wskazanych w zleceniu spedycyjnym nr (...). Pełna dokumentacja przewozu z fakturą została złożona dnia (...).08.2014 r. termin do złożenia kompletu dokumentów (10 dni od wykonania przewozu upływał w dniu 03.08.2014 r.)

dowód: zlecenie spedycyjne /umowa przewozu/ k. 39 warunki wykonania zlecenia k. 40; faktura k. 45; list przewozowy (...), k.36 kopia książki nadawczej z dnia 31.07.2014 r. k. 37-38, potwierdzenie odbioru z dnia (...).08.2014k. 43-44, częściowo wyjaśnienia pozwaną k. 102 nagranie, koperty nadawcze powodów k. 65

W warunkach wykonania przedmiotowego zlecenia z dnia 22.07.2014 r. w pkt B ustalono, że nieprawidłowo wystawione faktury, faktury bez kompletu dokumentów, lub z nieoryginalnymi dokumentami nie będą przez pozwaną księgowane, a termin płatności ulegnie wydłużeniu do 120 dni i będzie naliczany od dnia wpływu do siedziby zleceniodawcy (pozwanej) oryginalnych dokumentów oraz poprawnie wystawionej faktury. Za opóźnienie zostanie naliczona kara umowna w wysokości 100 euro.

dowód : warunki wykonania zlecenia, k. 40

Pismem z dnia 23.07.2014 r. pozwana wzywała powodów do wskazania miejsca położenia pojazdu, które miało być podstawione do rozładunku o godz. 10.00.

Dowód: pismo z dnia 23.07.2014 r. k. 11 verte

W piśmie z dnia 05.08.2014 r. skierowanym do powodów pozwana obciążyła powodów karą umowną w kwocie 100,00 euro za opóźnienie w złożeniu dokumentów przewozu po jego wykonaniu i wezwała do złożenie brakujących dokumentów do zlecenia spedycyjnego w postaci „oryginalnych warunków naszego zlecenia”. Pozwana wystawiła w tej samej dacie wobec powodów notę obciążeniową na powyższą kwotę oraz złożyła oświadczenie o potrąceniu tej kwoty z należnością powodów wynikającą z faktury vat nr (...)

Dowód: pismo przewodnie k. 10, nota obciążeniowa k. 10 verte,

Pozwana w terminie nie uiściła należnego powodowi wynagrodzenia. Powód wezwał ją do zapłaty pismem z dnia 11.10.2014 r.

dowód: wezwanie do zapłaty k. 41-42

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części co do należności głównej oraz częściowo w zakresie ustawowych odsetek zwłoki.

W przedmiotowej sprawie miała zastosowanie Konwencja o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (...) i Protokół podpisania, sporządzone w Genewie 19 maja 1956 r. z dnia 19 maja 1956 r. (Dz.U. 1962 Nr 49, poz. 238) oraz art. 774 kc .

Stosownie do treści ww. Konwencji stosuje się ją do wszelkiej umowy o zarobkowy przewóz drogowy towarów pojazdami, niezależnie od miejsca zamieszkania i przynależności państwowej stron, jeżeli miejsce przyjęcia przesyłki do przewozu i miejsca przewidziane dla jej dostawy, stosownie do ich oznaczenia w umowie, znajdują się w dwóch różnych krajach, z których przynajmniej jeden jest krajem umawiającym się. W związku z tym, ma ona zastosowanie do tzw. przewozów transgranicznych, które odbywają się co najmniej pomiędzy dwoma krajami. Powyższa sytuacja miała miejsce w przedmiotowej sprawie .

Bezspornym w sprawie było zawarcie i wykonanie umowy międzynarodowego przewozu towarów na podstawie tzw. zlecenia spedycyjnego zgodnie z ustalonymi przez strony warunkami. Spornym natomiast pozostawały następujące kwestie:

1. czy pozwanej przysługiwało prawo do nałożenia na powodów kary umownej z tytułu nieterminowego złożenia kompletu dokumentów dotyczących przewozu,
2. skuteczność i zasadność zarzutu potrącenia kary umownej,
3. zarzutu niewymagalności roszczenia powodów.

Ad. 1./kara umowna/

W tym zakresie powodowie wskazywali, że pozwanej nie przysługuje prawo naliczania kary umownej za niedostarczenie dokumentów przewozu w umownym terminie, albowiem nie wynika to z pkt B warunków wykonania zlecenia (k. 40). Wskazywali, że pkt B stanowi jedynie o nieprawidłowości lub niekompletności dokumentów. Z kolei w pkt (...) zlecenia spedycyjnego oprócz 10-cio dniowego terminu do złożenia dokumentów nie wskazano sankcji w postaci kary umownej.

Powyższe stanowisko powodów nie jest zasadne. Umowę stron należy rozpatrywać jako całość i w tym zakresie pkt (...) zlecenia spedycyjnego i warunki wykonania zlecenia – pkt B w ocenie sądu są kompletne i jasne. Ponadto oczywistym jest, że skoro w pkt (...) zlecenia spedycyjnego ustalono 10-dniowy termin na dostarczenie kompletu dokumentów, a pkt B dotyczy kwestii dostarczenia dokumentów, to z pewnością ostatnie zdanie pkt B (kara umowna) dotyczy opóźnienia w dostarczeniu dokumentów pod rygorem kary umownej w wysokości 100 euro.

Bezsporne było, że powodowie nie złożyli pozwanej kompletu dokumentów do dnia 03.08.2014 r. (10 dni od dnia faktycznego wykonania przewozu). Dokumenty były bowiem nadane dwiema przesyłkami z dni: 31.07.2014 r. i 11.08.2014 r. odebranymi odpowiednio: 04.08.2014 r. i 14.08.2014 r. Zatem co do zasady doszło do nieterminowego dostarczenia kompletu dokumentów pozwanej i w tym zakresie pozwanej przysługiwało prawo naliczenia kary umownej.

Powodowie podnosili także zarzuty braku szkody po stronie pozwanej oraz zarzut miarkowania kary umownej. Jednak skoro zarzut potrącenia okazał się niezasadny (o czym poniżej), stwierdzić jedynie krótko należy, że brak szkody nie wyłącza uprawnienia do powstania roszczenia z tytułu kary umownej. Zaś zarzut miarkowania byłby w znaczny stopniu zasadny, biorąc pod uwagę wykonania świadczenia niepieniężnego (przewozu) w całości. Choć nie wyklucza to z kolei roszczeń pozwanej z powodu nieterminowego wykonania przewozu (pkt L warunków wykonania zlecenia).

Ad. 2 /zarzut potrącenia/

Zgłoszony przez pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym zarzut potrącenia nie był skuteczny. Stosownie bowiem do treści art. 498 § 1 kc gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie wierzycielami i dłużnikami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelnościami innego podmiotu. Warunkiem potrącenia są następujące przesłanki: dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami (wzajemność wierzytelności), przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku (jednorodność wierzytelności), obie wierzytelności są wymagalne (wymagalność roszczeń), obie wierzytelności mogą być dochodzone przed sądem lub innym organem państwowym (zaskarżalność wierzytelności). Z tą chwilą podmiot nabywa prawo kształtujące, którego treścią jest możliwość doprowadzenia przez własne działanie, bez udziału drugiej strony a nawet wbrew jej woli, do umorzenia stosunków prawnych, których podmiot ten jest stroną. (A. Janiak, Komentarz do art. 489 Kodeksu Cywilnego, 2010).

Jak wyżej wskazano, co do zasady, pozwanej w okolicznościach niniejszej sprawy, przysługiwało prawo do naliczenia kary umownej. Jednak, aby kara umowna uzyskała przymiot wymagalności, pozwana winna była wezwać powodów do zapłaty należności wynikającej z noty obciążeniowej i dopiero po upływie wyznaczonego terminu do zapłaty złożyć wobec powodów oświadczenie o potrąceniu kwoty wynikającej z noty obciążeniowej (i wykazać, że oświadczenie o potrąceniu dotarło do powodów w taki sposób, że mogli zapoznać się z jego treścią). Stosownie bowiem do treści art. 455 kc, jeżeli termin świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie winno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Z kolei zaś jak wynika z normy art. 120 kc zd. 2 jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, to roszczenie staje się wymagalne po podjęciu przez uprawnionego określonych czynności. Tu: po upływie terminu wyznaczonego do zapłaty kary umownej. Pozwana wystawiła notę obciążeniową, lecz nie wezwała powodów do zapłaty należności wynikającej z tej noty, zatem nie powstał stan wymagalności kary umownej i złożone oświadczenie o potrąceniu jednocześnie z notą obciążeniową nie mogło być skuteczne. Tym samym zarzut potrącenia należności pozwanej z wierzytelnością powodów przed wytoczeniem powództwa nie był skuteczny.

Ad. 3 /zarzut niewymagalności roszczenia powodów/

W ocenie sądu zarzut pozwanej w tym zakresie był zasadny jedynie częściowo.

Stosownie bowiem do treści umowy stron (warunków wykonania zlecenia) w razie złożenia przez przewoźnika faktury bez kompletu dokumentów termin płatności ulegnie przedłużeniu do 120 dni i będzie liczony od dnia wpływu oryginalnych dokumentów i poprawnie wystawionej faktury vat. Bezspornie w przedmiotowej sprawie powodowie przesyłką z dnia 31.07.2014 r. (odebraną przez pozwaną w dniu 04.08.2014 r.) nie przesłali pozwanej kompletu dokumentów. Jak wynika bowiem z treści pisma przewodniego pozwanej do noty obciążeniowej brakowało oryginalnych warunków „naszego” zlecenia. Pozwana w wyjaśnieniach na rozprawie w dniu 07.10.2015 r. twierdziła z kolei, że nie otrzymała od powodów oryginalnego listu przewozowego (...), co więcej nie otrzymała nawet jego kopii, wskazując, że było to celowe działanie powodów, aby ukryć nieterminowe wykonanie zlecenia (tj. rozładunek w dniu

24.07.2014 r., a nie jak było ustalone w umowie 23.07.2014 r. – godz. 10.00 fix). Podawała również, że kopię listu przewozowego otrzymała od innego podmiotu. W tym zakresie Sąd jednak nie dał wiary wyjaśnieniom pozwanej, albowiem stoją one w sprzeczności zarówno z treścią pisma z dnia 05.08.2014 r., jak i treścią sprzeciwu, w którym pozwana nie podawała okoliczności braku dokumentu (...) w ogóle, lecz wskazywała na nieterminowe przesłanie dokumentów. Z kolei z faktu nadania przez powodów przesyłki dnia 31.07.2014 r. i jej odbioru w dniu 04.08.2014 r. (k. 65 akt) oraz z faktu wystawienia noty obciążeniowej i wezwania do złożenia brakującego (konkretnie wskazanego) dokumentu w dniu 05.08.2014 r. wynika wprost wniosek, że powodowie dostarczyli pozwanej w dniu 04.08.2014 r. fakturę VAT wraz z niezbędnymi dokumentami przewozu, bez oryginalnych warunków „naszego zlecenia”. Wniosek ten wynika z kolejności dat i zdarzeń. Zatem skoro, jak wynika z pkt (...) umowy (k. 39) faktura vat i inne dokumenty (opisane w pkt (...)) miały być dostarczone pozwanej w komplecie do 10 dni od dnia wykonania przewozu (tj. do dnia 03.08.2014 r.), a jeszcze przesyłką z dnia 11.08.2014 r. (odebraną w dniu 14.08.2014 r. – k. 65 akt) powodowie dostali pozwanej brakujący dokument, to oznacza, że dopiero od dnia 14.08.2014 r. należy liczyć ustalony w pkt (...) termin płatności. I dopiero z datą 13.10.2014 r. (po upływie 60 dni) roszczenie powodów stało się wymagalne. Niezasadny był zatem zarzut pozwanej, że w dacie wniesienia pozwu (26.11.2014 r. – data wniesienia do EPU) roszczenie powodów było niewymagalne. Niezasadne jednak również w tych okolicznościach było żądanie powodów do naliczania odsetek zwłoki w płatności faktury vat już od 22.09.2014 r. wymagalność roszczenia z tytułu frachtu, jak wyżej wskazano stała się wymagalna w dniu 13.10.2014 r. to z kolei skutkowało zasądzeniem odsetek od dnia 14.10.2014 r.

Na rozprawie w dniu 07.10.2015 r. pozwana wyraziła nawet dalej idące stanowisko, iż do dnia zamknięcia rozprawy, roszczenie powodów nie jest wymagalne z powodu nieprzedstawienia jej w oryginale do dnia rozprawy listu przewozowego (...). W tym zakresie jednak Sąd nie dał wiary pozwanej, o czym wskazano powyżej.

Oceniając stanowisko powodów, wskazujące, że zapis warunków wykonania zlecenia w pkt B jest nieważny, Sąd doszedł do przekonania, że ustalenie w umowie (...) -to dniowego terminu płatności w istocie sprzeciwia się brzmieniu art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 08.03.2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. 2013.403). Zatem uznał za zasadne w tym zakresie stanowisko powodów. Stosownie bowiem do treści tego przepisu; Termin zapłaty określony w umowie nie może przekraczać 60 dni, liczonych od dnia doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, potwierdzających dostawę towaru lub wykonanie usługi, chyba że strony ustalą inaczej i pod warunkiem że ustalenie to nie jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym celem umowy i zasadami współżycia społecznego oraz jest obiektywnie uzasadnione, biorąc pod uwagę właściwość towaru lub usługi. Zgodnie zaś z treścią ust. 3 tego przepisu, jeżeli ustalony w umowie termin zapłaty jest dłuższy niż 60 dni, liczonych od dnia doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, potwierdzających dostawę towaru lub wykonanie usługi, a nie jest spełniony warunek, o którym mowa w ust. 2, wierzycielowi, który spełnił swoje świadczenie, po upływie 60 dni przysługują odsetki, o których mowa w ust. 1.

Jak wynika z treści umowy w tym warunków wykonania zlecenia strony ustaliły 60-cio dniowy termin płatności, a w przypadku złożenia nieprawidłowych lub niekompletnych dokumentów, termin 120-to dniowy. Jednak warunkiem skuteczności dokonania takiego ustalenia są (występujące łącznie):

- brak sprzeczności takiego ustalenia ze społeczno-gospodarczym celem umowy i zasadami współżycia społecznego,
- obiektywne uzasadnienie tak długiego terminu biorąc pod uwagę właściwość usługi (tu przewozu).

Powodowie co prawda nie wskazali konkretnej zasady współżycia społecznego, jaka miałaby być naruszona tym postanowieniem umownym. Sąd również nie dopatrył się naruszenia jakiegokolwiek z ww. zasad. Jednak w przekonaniu Sądu nie wystąpiły żadne szczególne okoliczności uzasadniające przedłużenie terminu zapłaty zgodną wolą stron do 120 dni, ani sąd nie dopatrył się obiektywnych przesłanek wynikających z właściwości tej umowy uzasadniających takie przedłużenie. Pozwana w swoich wyjaśnieniach podnosiła, że w sytuacji błędnie wystawionej faktury vat, jest zmuszona do – jak to określiła – „kredytować” podatek vat. Jednak należy zwrócić uwagę, że w fakturze nie wystąpił błąd, zwłaszcza co do kwoty frachtu, a w związku z brakiem kompletu dokumentów, to na rzecz pozwanej uległ przedłużeniu termin płatności faktury vat – liczony od dnia 14.08.2014 r. zatem ani z właściwości

umowy przewozu ani innego obiektywnego uzasadnienia nie wynika konieczność tak znacznego wydłużenia terminu zapłaty.

Reasumując, Sąd uznał za nieuzasadnione przesłankami z ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych przedłużenie terminu zapłaty w warunkach pkt B umowy stron.

Powyższe skutkowało zasądzeniem żądanej kwoty w całości. O odsetkach orzeczono w oparciu o treści art. 359 kc i 481 kc, według wskazanej wyżej wymagalności roszczenia o odsetki, jak powyżej.

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c., na podstawie którego strona przegrywająca proces obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Pozwana jako przegrywająca niniejsze postępowanie zobowiązana jest do uiszczenia na rzecz powodów kosztów procesu, na które złożyła się jedynie opłata od pozwu w wysokości 30 zł.

SSR Joanna SKOWRON